

VIIULI ERIALA TASEMEÕPPE ÕPPEKAVA

I ÜLDOSA

1. ÕPPE EESMÄRGID

- 1.1. Lääne-Harju Muusika- ja Kunstide Kooli eesmärgiks on õpilaste loomevõime avastamine ja kavakindel arendamine, professionaalse muusikahariduse õppeks tarviliku ettevalmistuse andmine ja kohaliku kultuurielu edendamine.
- 1.2. Kujundada isiksus, kes:
 - on loov;
 - oskab oma tegevust kavandada ja analüüsida;
 - suudab valida, otsustada ja vastutada;
 - mõistab teadmiste omandamise tähtsust ja on valmis koostööks.

2. ÕPPEPROTSESS

- 2.1. Õpetaja on õpitegevuse kavandaja ja õpilase motiveerija.
- 2.2. Tagasiside andmine on osa õppeprotsessist, et õpilast motiveerida ja määratleda tema individuaalsed õpitulemused.

3. ÕPPEKORRALDUS

- 3.1. Lääne-Harju Muusika- ja Kunstide Kooli muusikaosakonna tasemeõppe õppekavale võetakse õppima avalduse alusel.
- 3.2. Tasemeõppes õpitakse tasemeid määrava õppekava järgi.
- 3.3. Õppeaja kestus õppetasetes on individuaalne ja taseme lõpetamise eelduseks on vastava õppesisu omandamine.
- 3.4. Õppetöö peamiseks vormiks on õppetund, kuid õppetöö võib toimuda ka teistes õppevormides (nt. õppekäik, kontsert, proov, projektitöö, projektinädal, e-õpe, õppepäev, töötuba, iseseisev töö jms).
- 3.5. Õppetöö toimub tunniplaani alusel.
- 3.6. Õppetunni arvestuslik pikkus on 45 minutit.
- 3.7. Õppeaasta kestus on 35 õppenädalat ja koolivaheajad on teadus- ja haridusministri määrusega kehtestatud aegadel.
- 3.8. Õppeperioodid jagunevad poolaastateks.
- 3.9. Tagasiside andmine on kas suuline (analüüs/hinnang), eristuv (numbriline) või mitteeristuv (arvestatud/mittearvestatud). Eristuv hindamine sisaldab positiivseid („5“, „4“, „3“) ja negatiivseid („2“, „1“) hindeid. Hindele lisatakse protsendimäär, mis näitab konkreetse taseme piires, kui kaugelt sellel tasemel teadmiste omandamisega on jõutud.
- 3.10. Õpilase üleviimine järgmisele tasemele toimub taseme 75-100% saavutamisel ja õppenõukogu otsusega.
- 3.11. Õpilasel ei ole kohustust jätkata õpinguid järgmisel tasemel.
- 3.12. Õppevormi on võimalik vahetada üks kord õppeaasta jooksul tasemeõppe õppekavalt põhi- või vabaõppe õppekavale ja vastupidi. Sooviavalduse kinnitab või lükkab tagasi õppealajuhataja.
- 3.13. Lääne-Harju Muusika- ja Kunstide Kooli tasemeõppe õppekava lõputunnistus väljastatakse õpilasele, kes sooritab III taseme eksami erialas, II taseme eksami solfedžos ja on saavutanud I taseme muusikaloos, koosmängus ja üldklaveris.
- 3.14. Õppetöö jaotub:
 - I tase
 - II tase
 - III tase
 - IV tase – võimaldatakse õppenõukogu otsusega õpilasele, kes on läbinud III taseme

ja/või on orienteeritud professionaalse muusikahariduse omandamisele.

3.15. Õppeained ja tundide arv nädalas:

Tasemeõpe	Tasemeõpe							
	I tase		II tase		III tase		IV tase	
Võrdlus põhiõppega	I õ/a	II õ/a	III õ/a	IV õ/a	V õ/a	VI õ/a	VII õ/a	Lisa- aasta
Õppeained								
Eriala	2	2	2	2	2	2	2	2
Solfedžo	1	1	2	2	2	2	2	2
Muusikalugu	1	1	1	1	1	1		
Üldklaver	1	1	1	1	1	1	1	1
Koosmäng ansambelis/ orkestris	1	1	1	1	1	1	1	1
Orkester			1	1	1	1	1	1
Lisapill	1*	1*	1*	1*	1*	1*	1*	1*

Selgitus:

- Number näitab tundide arvu nädalas.
- Tärniga märgitud õppeaine võimaldatakse õpilase soovi ja kooli võimaluse korral.
- Rasvaselt märgitud õppeainete tasemed on kohustuslikud lõputunnistuse saamiseks.
- Muusikaloo ja üldklaveri õpinguid võib alustada kohe või siis, kui erialas on alustatud õppimist teisel tasemel.

II AINEKAVAD

1. VIULI AINEKAVA

Viuliõppe eesmärgid on muusikalise kuulmise arendamine, selge ja väljendusrikas toonikujundus, liigutuste vabadus ja osavus, tehniliste oskuste arendamine. Oluline on, et õpilasel kujuneks õppeaja jooksul välja esinemisoskus ja -julgus.

Koos kontsertmeistriga koosmängu harjumust arendatakse juba esimesest õppeaastast alates. Kontsertmeister külastab erialatunde regulaarselt. Oluline osa on ka orkestril ja ansamblikoosseisudel, kus osaletakse regulaarselt alates II tasemest. Ainekavas väljapakutud repertuaar on näide võimalikust repertuaari valikust. Õpetajal on vabadus valida õpilase individuaalsust arvestav ja tema arengut soodustav repertuaar.

Erialatunnis toimub uue materjali omandamine, uute mänguvõtete ja harjutamismetoodika õppimine. Eeldatakse, et õpetaja juhustest lähtuvalt jätkab õpilane igapäevaselt tööd ka kodus.

Hindelised esinemised ja eksam

Hindelised esinemised toimuvad 1 kord poolaastas. I poolaastal ei pea esinema õpilased, kes õpivad esimest õppeaastat.

Hindelise esinemise ja eksami kava peab vastama õppekavas toodud nõuetele ja esitatakse soovitatavalt peast. Iga taseme lõpetamiseks on vaja sooritada tasemeeksam. Kui õpilane on erialas omandanud 75-100% taseme nõuetest, siis ta saab hakata valmistuma eksamik. Kui eksami kava on esitamiseks valmis, siis kantakse see eksamikomisjonile ette. Eksami kava peab sisaldama vähemalt ühte 75-100% nõuetele vastavat teost ja teist teost, mis vastab taseme nõuetele vähemalt 50-75%. III taseme erialaeksam on ühtlasi ka kooli lõpueksam.

Võimalusel esinevad õpilased ka kooli poolt korraldatud avalikel kontsertidel, konkurssidel. Samal poolaastal vähemalt regionaalse ulatusega konkursil osalenud õpilane ei pea hindelisel esinemisel osalema, tema hindeks loetakse 5 (väga hea) ja lisatakse taseme protsent.

Poolaasta hinde moodustavad tööprotsessi hinded, hindelise esinemise hinne ja (alates II klassi II poolaastast) tehnilise arvestuse hinne. Aasta kokkuvõttev hinne moodustub poolaasta hinnetest.

Tehnilised arvestused

Tehnilised arvestused toimuvad alates II tasemest 1 kord õppeaastas. Esitama peab ühe etüüdi ja heliredeli koos selle juurde kuuluvate lisadega vastavalt taseme nõuetele. Heliredel tuleb esitada peast, etüüdi võib esitada noodist. Tehnilise arvestuse võib jaotada ka osadeks, kus ühel poolaastal esitatakse heliredel ja teisel poolaastal etüüd või vastupidi. Hindamine on mitmeeristuv (arvestatud/mittearvestatud).

1.1 NÕUDED TASEMETE KAUPA:

I tase

Tutvumine viiuliga. Viuli hooldamine. Võimalikult loomuliku ja vaba pilli- ja poognahoiu omandamine. Liigutuste vabadus ja osavus. Kahe käe vaheline koordinatsioon. Noodist lugemine. Lihtsamate sõrmemustrite (pooltoon 1. ja 2. sõrme vahel; pooltoon 2. ja 3. sõrme vahel) kindel omandamine. Puhas intonatsioon. *Flageoleti* mängimine ja tutvumine III positsiooniga. Konkreetne toonikujundus. Tooni tekitamine *pizzicato*'s ja *arco*'s. Štrihhid *détaché* ja *legato* ning nende kombinatsioonid. Erinevad poogna jaotused ja sujuv

keelevahetus. Rütmivältuste tundmine ja mängimine. Mõistete *forte*, *piano*, *ritenuto* tundma õppimine ja kasutamine.

Hindelised esinemised

I poolaastal – 2 erineva karakteriga pala. I poolaastal ei pea esinema õpilased, kes õpivad esimest õppeaastat.

II poolaastal – 2 erineva karakteriga pala

Eksamil esitada:

- osa(d) suurvormist või variatsioonid või
- 2 erineva karakteriga pala.

Näited repertuaarist seoses protsentidega

0-25%

R. Päts - Kus on minu koduke?

Lastelaul Hiiretips

Prantsuse laselaul Oh! Kas ma ütlen Teile, ema?

E. Tamberg - Kes ma olen memmele?

25-50%

N. Potolovski - Jahimees

D. Kabalevski - Jalutuskäik

S. Suzuki - Perpetual Motion

Eesti lastelaul - Teele, tee kurekesed

J. Haydn - Lauluke

50-75%

Ukrain lastelaul - Pääsuke

M. Wunderlich - Seeneralli

S. Suzuki - Perpetual motion (variatsioonidega)

J.-B. Lully - Laul

N. Baklanova - Hällilaul

75-100%

Ph. Rameau - Rigodon (algusosa)

A. Cofalik - Kaks väikest eeslit. Tsüklist *Loomaaias*

J. S. Bach fragment *Talupoja kantaadist*

R. Schuman - Marss

C. M. Weber - Jahimeeste koor

G. F. Händel Variatsioonid

F. Kuchler Kontsertiino op.11

O. Rieding Viulikontsert h-moll op.35, I osa ja G-duur op.34, I osa

Valik noote ja kogumikke: I. Tivik *Väike viulimängija*. T. Kopli *Viiuliaabits*. M.-M. Kurg *Algusest peale ja Lähme edasi*. H. Taks *Sõbraga koos*. P. Pajusaare *Vana viiuli uued duurid*. A.-M. Usma *Iloinen viuluniekka I ja II*. K. ja H. Colledge *Waggon wheels*. S. Suzuki vihik I ja II. Lannes-Tukiainen, Kiiski, Manninen *Viuluni soi I, II*. N. Baklanova *Väikesed harjutused algajatele*, A. Grigorjan *Heliredelid ja kolmkõlad*.

Nõuded tehnikale

1-2 oktaavilised heliredelid ja kolmkõlad. Heliredel eraldi poognatega (soovitavalt ka 2-4-legatos). Kolmkõlad eraldi poognatega.

II tase

Muusikalise väljenduslikkuse arendamine. Julge ja konkreetne toonikujundus, kaunis kõla ja puhas mäng. I-III positsioonis mäng koos positsioonivahetusega. Tutvumine V positsiooniga. Tutvumine topeltnootide, akordide ja trilleritega. Ettevalmistused *vibraato* õppimiseks. Štrihhidest: *martelé*, *staccato*, *detaché* ja *legato* ning nende kombinatsioonid. *Spiccato* lihtsamad harjutused ja kasutusvõtted.

Tehnilised arvestused

1 kord õppeaastas – 1 heliredel (vt. Nõuded tehnikale) ja etüüd.

Hindelised esinemised

I poolaastal – 2 erineva karakteriga pala või osa(d) suurvormist

II poolaastal – 2 erineva karakteriga pala või osa(d) suurvormist

Eksamil esitada:

- osa(d) suurvormist või variatsioonid või
- kaks erineva karakteriga pala.

Näited repertuaarist seoses protsentidega**0-25%**

J. Garcsia, J. Stasica - Metsa ojad

D. Kabalevski - Klounid

Ch. Dancla *Väike meloodia kool op.123* 1.raamat

M.-M. Kurg - Helde

R. Ilina - Kiigel

25-50%

C. Bohm - Perpetuum Mobile (*Haldjate tants*)

O. Rieding Marss ja Rondo

O. Rieding Viiulikontsert h-moll op.35, II-III osa ja G-duur op.34, II-III osa

F. Kuchler Kontsertiino D-duur op.15

Ch. Dancla *Väike meloodia kool op.123* 1.raamat

50-75%

S. Prokofjev - Sõnadeta laul

D. Steinhilber - Uno ballo

J. André - Cantilena

Variatsioonid *Veneetsia karnevalist*

75-100%

C. Bohm - Tremolo

L. van Beethoven - Kontratants

P. Tšaikovski - Vana prantsuse lauluke ja Naapoli laul

C. Bohm - Perpetuum Mobile op.187, nr 6

Ch. Dancla *Väike meloodia kool op.123*, 1-2. raamat
 O. Rieding Aaria variatsioonid op.23 nr 3
 F. Seitz Viulikontsert nr 2 G-duur ja Viulikontsert nr 5 D-duur
 A. Huber Kontsertiino F-duur
 A. Vivaldi Viulikontsert G-duur op.7 nr 8 RV 299

Valik noote ja kogumikke: I. Tivik *Johannese viulivihik*. S. Suzuki *Violin School III, IV* M.-M. Kurg *Uued võtted*. J. Utkin 3.-4. klassi *palad ja suurvormid*. E. Mägi 8 pala viulile ja klaverile. F. Wohlfahrt 60 etüüdi. H. E. Kayser 36 etüüdi. A. Grigorjan *Heliredelid ja kolmkõlad*.

Nõuded tehnikale

2-3 oktaavilised heliredeli (I-III pos.): D-duur, G-duur, d-moll, a-moll.
 Heliredel ja kolmkõla(d) eraldi poognatega, kuid soovitatav on mängida heliredeleid ka 2-4-legaatos või 3-6-legaatos, ning kolmkõlasid 3-6-legaatos.
 Soovitatavalt lisaks dominantseptakord ja lihtsamad topeltnoodid.

III tase

Töö tööni kvaliteediga. Erinevate štrihhide *spiccato*, *staccato*, *martelé*, mängimine, kombineeritud štrihhid ja akordid. I-III positsioonid mänguvabaduse treenimine. II, IV ja V positsiooni harjutamine ja kasutamine teostes. Töö *vibraatoga*.

Tehnilised arvestused

1 kord õppeaastas – 1 heliredel (vt Nõuded tehnikale) ja etüüd.

Hindelised esinemised

I poolaastal – 2 erineva karakteriga pala või osa(d) suurvormist
 II poolaastal – 2 erineva karakteriga pala või osa(d) suurvormist

Eksamil tuleb esitada:

- osa(d) suurvormist
või
- variatsioonid ja 1 pala
või
- 3 erineva karakteriga pala
või
- terve sonaat noodist.

Teosed võiksid olla erinevatest ajastutest, erinevates helistikes ja erineva karakteriga.

Näited repertuaarist seoses protsentidega

0-25%

A. Corelli Sonaadid viulile ja klaverile (üksikud osad)
 Ch. Dancla *Väike meloodia kool op.123*, 2. raamat
 G. Pergolesi - *Siciliana*

25-50%

A. Rubinstein - *Vokk*
 J. Aubert - *Tamburiin*

L. Boccerini - Menuett

L. van Beethoven - Menuett ja trio G-duur

50-75%

Ch. Dancla Aariate variatsioonid op.89 (kolmanda positsioonini)

D. Kabalevski - Ping-Pong

P. Tšaikovski - Valss

75-100%

C. Saint-Säens - Luik

J. S. Bach / C. Gounod - Ave Maria

G. Pergolesi - Aaria

Fr. Schubert - Ave Maria (g-keelel)

Ch. Dancla Aariate variatsioonid op.89 (kõrgemate positsioonidega) ja *Väike meloodia kool op.123*, 3. raamat

G. F. Händel Sonaadid viulile ja klaverile

A. Corelli Sonaadid viulile ja klaverile

F. Seitz Viulikontsert g-moll op.12

O. Rieding Kontsertiino a-moll op.21 Ungari stiilis ja D-duur op.25

A. Vivaldi Viulikontserdid a-moll op.3 nr 6, RV 356 ja G-duur op.3, nr 3, RV 310

Valik noote ja kogumikke: S. Suzuki *Klassikalised palad*. Ashley Publications *World's Favorite Easy Violin Pieces nr 91*; AMSCO Publications *The Library of Violin Classics ja Album of Violin Pieces*. R. Kreutzer *42 etüüdi*. H. E. Kayser *36 etüüdi*. J. F. Mazas *Etüüdid op.36*

Nõuded tehnikale

3-oktaavilised duudid ja mollid. Heliredel ja kolmkõla(d) eraldi poognatega, kuid soovitav on mängida heliredeleid ka 2-8-legaatos või 3-6-legaatos, ning kolmkõlasid 3-6-legaatos.

Soovitavalt veel septakordid ja topeltnoodid (tersid, sekstid, oktaavid)

IV tase

Väljendusrikas fraasikujundus ja eri karakterite väljatoomine. Sõrmede väle liikumine ja osav poognatöö.

Tehnilised arvestused

1 kord õppeaastas – 1 heliredel (vastavalt tehnilistele nõuetele) ja etüüd.

Hindelised esinemised:

I poolaastal – 2 erineva karakteriga pala või osa(d) suurvormist

II poolaastal – 2 erineva karakteriga pala või osa(d) suurvormist

Eksamil tuleb esitada: 2 teost. Soovitavalt osa(d) suurvormist ja üks pala.

Näiteid repertuaarist

R. Schumann Unistus

W. A. Mozart - Menuett ja trio D-duur

J. Brahms Ungari tantsud

C. W. Gluck - Meloodia

C. Bohm Introduksioon ja polonees nr 12 *Arabesken*
 J-H. Fiocco - Allegro
 F. Veracini - Largo
 J. S. Bachi Kontsert a-moll nr 1, BWV 1041
 J. B. Accolay Viiulikontsert nr 1 a-moll
 W. A. Mozart / Casadesus Viiulikontsert D-duur *Adélaide*
 F. Raff Cavatina op.85, nr 3
 Ch. Dancla Aariate variatsioonid op.118
 J. Massnet - Meditatsioon
 J. Haydn Viiulikontsert G-duur nr 4
 L. Spohr Viiulikontsert d-moll op.2 nr 2 ja d-moll op.55 nr 9
 C. A. Beriot Viiulikontsert nr 9
 G. Ph. Telemann *12 fantaasiast sooloviilile.*
 J. S. Bach – partiitad sooloviilile nr 2 ja nr 6

Valik noote ja kogumikke: AMSCO Publications *The Library of Violin Classics* ja *Album of Violin Pieces*. R. Kreutzer *42 etüüdi*. H. E. Kayser *36 etüüdi*. J. F. Mazas *Etüüdid* op.36, Ch. Dancla *Etüüdid* op.68

Nõuded tehnikale

3-oktaavilised duurid ja mollid. Heliredel ja kolmkõla(d) eraldi poognatega, kuid soovitatav on mängida heliredeleid ka 2-16-legaatos või 3-12-legaatos, ning kolmkõlasid 3-9-legaatos.

Septakordid ja topeltnoodid (tersid, sekstid, oktaavid)

2. ÕPPEAINE KOOSMÄNG ANSAMBLIS / ORKESTRIS AINEKAVA

Koosmäng

- on võimalus musitseerimiseks koos teiste õpilaste ja õpetajaga;
- arendab õpilaste muusikalisi võimeid;
- võib toimuda nii ansambelis kui ka orkestris samade või erinevate instrumentidega;
- õpetab kuulama pillide kooslusest tulenevaid nüansse;
- toimub 1-2 korda nädalas.

Koosmängu põhieesmärgid on:

- anda võimalus koosmusitseerimiseks;
- õpetada teineteist kuulama ja teistega arvestama;
- õpetada häälestumisoskust ja otsima ühtset koosmängutunnetust;
- arendada meeskonnatöö oskust.

Esinemine toimub 2 korda õppeaastas ühe vabalt valitud palaga.

Hindamine on mitmeeristuv (arvestatud/mittearvestatud).

Nõuded tasemete kaupa

I tase – osalemine keelpilliorkestris või kooli orkestris.

II tase – duetid koos teise sama eriala instrumendiga (õpetaja või õpilane).

III tase – duetid mõne teise instrumendiga või suurem ansambli koosis või orkester.

IV tase – klassikaline keelpilli- või puhkpillikoosseis (kvartett jne).

3. SOLFEDŽO AINEKAVA

Solfedžo eesmärgid on:

- arendada õpilastes sisemist kuulmist, intonatsiooni, lauluoskust, muusikalist kirjaoskust, analüüsivõimet;
- õpetada muusikateoreetiliste teadmiste kasutamist pillimängus;
- ettevalmistada professionaalse muusikahariduse omandamiseks.

Õppeaine maht on 2 rühmatundi nädalas (70 tundi õppeaastas).

Tunnis toimub uue materjali õppimine. Kontrolltöid ja teste tehakse tunnis vastavalt vajadusele, et hinnata läbitud teemal omandatud teadmisi. Õpetaja võib vajadusel anda ka koduseid ülesandeid, mis toetavad läbitud teema omandamist.

Hindamine on eristuv (numbriline).

Õppeaine sisu

- Laulmine
 - Astmetaju arendamiseks – astmete tabamine astmetabelil, laulmine noodinimedega, silbil, astmenumbritega ja noodi järgi. Rändnoodi kasutamine noodijoonestikul.
 - Heliredelite laulmine – tervikuna, tetrahordide kaupa, erinevates taktimõõttudes, rütmiseeritult, kaanonina.
 - Solfedžeerimine – noodinimedega või sõnadega, tundmatu harjutuse laulmine. Taktiviipamise skeemid.
 - Mitmehäälsuse arendamine – intervallide, akordide, järgnevuste laulmine, mitmehäälsed harjutused, saatega laul.
- Rütm – rütmis liikumine, rütmisilpide omandamine, rütmiharjutused ühele ja kahele käele, rütmi koputamine koos pulsilöökidega (taktiviipamisega), *ostinato*, saaterütm, rütmikaanon.
- Analüüs – rütmianalüüs, meloodiaanalüüs, vormianalüüs, laadi ja helistiku analüüs, intervallide, akordide, dünaamika analüüs.
- Diktaat – meloodiline diktaat, rütmidiktaat, mäludiktaat, astmediktaat.
- Improvisatsioon
 - Meloodia improvisatsioon: vastavalt läbivõetud teemale (astmed, helistik, akord), etteantud rütmile.
 - Rütmi improvisatsioon: õpitud taktimõõttudes, teatud rütmigruppidega, õpitud meloodia saateks, lihtsamad rütmipartituurid.
 - Saate improvisatsioon: bass antud meloodiale, teine hääl antud meloodiale, põhikolmkõlade bassi saade.
- Itaaliakeelsed oskussõnad – tempode nimetused, tempomuutused, dünaamika, pala esitamise iseloomu väljendavad sõnad.

Hindamine ja eksamid

Kui solfedžos on omandatud 80% taseme õppematerjalist, siis saab hakata valmistuma, kas kontrolltöök või eksamiks, olenevalt sellest, mitmendat taset lõpetatakse.

I tase – kirjalik kontrolltöö, mille hindamine on mitteeristuv (arvestatud või mittearvestatud).

II tase – eksam, mis koosneb kirjalikust ja suulisest osast ning selle sooritusprotsent peab olema 75-100%

III tase – kirjalik kontrolltöö, mille hindamine on mitteeristuv (arvestatud või mittearvestatud).

IV tase – eksam, mis koosneb kirjalikust ja suulisest osast ning selle sooritusprotsent peab olema 75-100%

3.1. NÕUDED TASEMETE KAUPA:

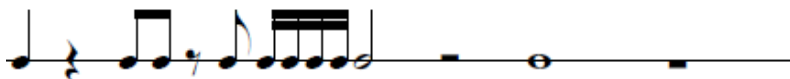
I tase

Põhieesmärgid: Rütmiõpetus. Laaditaju arendamine. Duur ja moll. Moll kolm liiki – loomulik, harmooniline, meloodiline. Intervallidega tutvumine.

Nõuded õpilasele:

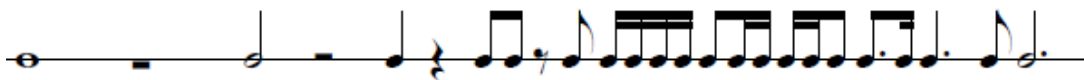
0-25%

- **Oskab laulda ja kirjutada** C-, G-duuri ning loomulikku ja harmoonilist a- ja e-mollit koos toonika kolmkõla pööretega ja põhikolmkõladega.
- **Oskab laulda** eakohaseid 1-häälsed laule, harjutusi, kaanoneid.
- **Teab mõisteid:** noodijoonestik, takt, taktimõõt, taktijoon, lõpujoon, viiulivõti, nootide tähtnimed, T (t), *piano* (vaikselt), *forte* (valjult), kordusmärk, abijoon, diees, bemoll, bekaar, paralleelsed helistikud, tempo.
- **Tunneb kuulmise järgi** ära 2- ja 4-osalise taktimõõdu.
- **Oskab kasutada ja tunneb kuulmise järgi** ära järgnevad rütmid:

25-50%

- **Teab mõisteid:** eeltakt, rõhulised ja rõhutud taktiosad, bassivõti, juhtheli, sekvents, kordus, püsiv ja ebapüsiv aste.
- **Tutvub** moll kolme liigiga.
- **Oskab lahendada** ebapüsivaid astmeid püsivatesse.
- **Oskab laulda ja kirjutada** F-duuri ning a-, e- ja d-mollit kolme mollit liiki.
- **Oskab laulda** eakohased 1- ja 2-häälsed laule, harjutusi. Lihtne improvisatsioon.
- **Oskab noodistada** lihtsaid 2-4-taktilisi rütmi- ja meloodiadiktaate, 4-noodilisi astmediktaate.
- **Tunneb** kuulmise järgi ära järgnevad rütmid ja **oskab** neid kasutada

50-75%

- **Oskab laulda ja kirjutada** Bb- ja D-duuri, nende helistike põhikolmkõlasid ja lahendada helistiku ebapüsivad astmed püsivatesse.
- **Oskab laulda ja kirjutada** kolme liiki – loomulikku, harmoonilist ja meloodilist a-, e- ja d-mollit ja lahendada helistiku ebapüsivad astmed püsivatesse.
- **Oskab laulda** eakohaseid 1- ja 2-häälsed laule, harjutusi, kaanoneid.
- **Teab mõisteid** terve- ja pooltoon, intervall (p.1 p.8 p.4 p.5), paralleelsed helistikud. Sünkoop. Kolmkõla põhikuju ja pööre. Kolmkõla helide nimetusi (priim, tert, kvint). Transponeerimine.
- **Tunneb noodipildi ja kuulmise järgi** ära mollit 3 liiki: loomulik, harmooniline, meloodiline.

- **Tunneb dünaamikatähiseid:** *p, mp, mf, f, crescendo, diminuendo.*

75-100%

- **Tutvumine** transponeerimisega sekundi intervalli võrra üles või alla põhihelistikust ja lihtne improvisatsioon.
- **Tunneb tempotähiseid:** *adagio, largo, andante, moderato, allegro, presto.*
- **Oskab noodistada** 4-8 taktilisi rütmi- ja meloodiadiktaate.
- **Tunneb kuuldeliselt ära** intervalle ning toonika kolmkõla ja selle pöördeid.
- **Oskab** intervalli, akordi lahendamist.

I taseme lõpetamisel tuleb sooritada kirjalik kontrolltöö.

II tase

Põhieesmärgid: Intervallid. Akordiõpetuse algus. Lahendusega intervallid. Valmistumine üleminekuksamiks.

Nõuded õpilasele:

0-25%

- **Oskab laulda ja kirjutada** A- ja Es-duuri, b- (h-) ja g-molli kolme liiki, põhikolmkõlasid, T(t) pöördeid ja D₇.
- **Õpib tundma** väikeseid ja suuri lihtintervalle v.2, s.2, v.3, s.3, v.6, s.6, v.7 ja s.7.
- **Teab mõisteid** 3/8 taktimõõt, dominantseptakord, kolmkõla helide nimetusi (priim, tert, kvint).
- **Oskab noodistada** 4-8 taktilisi rütmi- ja meloodiadiktaate.

25-50%

- **Oskab laulda ja kirjutada** A- ja Es-duuri, fis-, ja c-molli kolme liiki, põhikolmkõlasid, T(t) pöördeid ja D₇.
- **Tunneb noodipildi ja kuulmise järgi ära ning kirjutab** kõiki õpitud lihtintervalle ning teab nende suurust toonides.
- **Ehitab** intervalle antud noodist üles ja/või alla.
- **Oskab noodistada** 4-8 taktilisi rütmi- ja meloodiadiktaate.

50-75%

- **Oskab laulda ja kirjutada** kuni 4 võtmemärgiga helistikke, õpitud intervalle ja toonika kolmkõla pööretega nii helistikus kui antud noodist.
- **Oskab noodistada** 4-8 taktilisi rütmi- ja meloodiadiktaate.
- **Tunneb ja oskab viipamise skeemi** taktimõõdus 6/8 (3/8 +3/8).

75-100%

- **Oskab laulda ja kirjutada** kuni nelja võtmemärgiga helistikke, õpitud intervalle ja põhikolmkõlasid pööretega ning D₇ nii helistikus kui antud noodist.
- **Oskab noodistada** 4-8 taktilisi rütmi- ja meloodiadiktaate.
- **Tunneb kuulmise ja noodipildi järgi ära** õpitud helilaadid, intervallid, akordid ja rütmid.
- **Tunneb ära** sünkoobi erinevad liigid (ti-ta-i, ti-ta-ti)

- **Teab mõistet** samanimelised helistikud.

II taseme lõpetamisel tuleb sooritada eksam.

Eksam koosneb kahest osast – kirjalikust ja suulisest.

Kirjalik:

- Meloodiline diktaat kuni 8 takti 2/4 või 3/4 taktimõõdus. Mängitakse kuni 10 korda.
- Rütmidiktaat 4 takti 2/4 või 3/4 taktimõõdus. Mängitakse kuni 8 korda.
- Intervallide ja akordide kuulamine. Mängitakse kokku 8 lihtintervalli ja/või akordi (kolmkõla ja pöörded), mis kuulmise järgi tuleb ära tunda ja tähistus kirja panna. Igat neist mängitakse 3 korda järjest: harmooniliselt ja meloodiliselt.
- Antud noodist intervallide ehitamine (üles või alla), antud helistikus põhikolmkõlade, toonika kolmkõla ja selle pöörete ehitamine, V₇ ehitamine ja lahendamine. Helistiku määramine.
- Antud akordi, intervallide ja helistiku määramine.

Suuline:

- Antud helistiku, selle toonika kolmkõla (I astme kolmkõla) ja pöörete laulmine.
- Antud helistiku põhikolmkõlade ja V₇ laulmine koos lahendusega.
- Rütmiharjutuse (kuni 8 takti) koputamine.
- Tundmatu harjutuse laulmine või aasta jooksul õpitud harjutuse laulmine.

III tase

Põhieesmärgid: Suurendatud ja vähendatud intervallid. Põhikolmkõlade pöörded. Kolmehäälne akordide järgnevus. Harmooniline duur. Dominantseptakordi pöörded lahendustega duuris ja mollis. Akordi järgnevused. Kaldumine ja modulatsioon.

Nõuded õpilasele:**0-25%**

- **Osata laulda, kirjutada ja tunda** noodipildi järgi ära kuni 4 võtmemärgiga helistikke ja põhikolmkõlasid pööretega (loomulik ja harmooniline duur ning loomulik, harmooniline ja meloodiline moll), V₇ lahendusega.
- **Ehitada** ja **laulda** lihtintervalle antud noodist üles ja alla. Dissoneerivaid intervalle lahendustega duuris ja harmoonilises mollis, <4 IV astmelt lahendusega v.6, s.6, >5 VII astmelt lahendusega s.3, v.3
- **Teab** liht- ja liitkadentse (akordide tähistused on rooma numbrite kui ka tähtharmonia akordimärkidega). Liitkadentsid – autentne (I V I) ja plagaalne (I IV I). Liitkadentsi esimene (I IV V I) ja teine kuju (I IV K₆₄ V I). Harmoonilisi kadentse 4 takti - esimesel poolaastal kolmehäälselt; teisel poolaastal neljahäälselt.
- **Oskab noodistada** 4-8 taktilisi rütmi- ja meloodiadiktaate.

25-50%

- **Osata laulda ja kirjutada** ning **tunda** kuulmise ja noodipildi järgi
 - kuni 5 võtmemärgiga helistikke ja põhikolmkõlasid pööretega (loomulik ja harmooniline duur ning loomulik, harmooniline ja meloodiline moll);
 - V₇ lahendusega;
 - >VII lahendusega duuris ja harmoonilises mollis.
- **Ehitada** ja **laulda** lihtintervalle antud noodist üles ja alla, dissoneerivaid intervalle lahendustega duuris ja harmoonilises mollis, <4 IV astmelt lahendusega v.6, s.6, >5 VII astmelt lahendusega s.3, v.3

- **Teab** liht- ja lihtkadentse. Lihtkadentsid – autentne (I V I) ja plagaalne (I IV I); lihtkadentsi esimene (I IV V I) ja teine kuju (I IV K₆₄ V I), harmoonilisi kadentse 4 takti neljahäälset.
- **Oskab kasutada ja tunneb kuulmise järgi** ära triooli.
- **Oskab noodistada** 4-8 taktilisi rütmi- ja meloodiadiktaate.

50-75%

- **Tunneb tähtharmoniat** õpitud akordide ja helistike piires.
- **Tunneb ja oskab kasutada** rütmi ja taktimõõdu osas pidet, süntkoopit, triooli. Tunneb ja oskab kasutada 3/8 ja 6/8 taktimõõtu ja grupeerimist ning taktiviipamist.
- **Oskab noodistada** 4-8 taktilisi rütmi- ja meloodiadiktaate.
- **Oskab kuulmise järgi kirjutada** harmoonilisi järgnevusi (4-8 takti).

75-100%

- **Oskab tähistada** põhikolmkõlade ja nende pöörete ning kõrvalastmete kolmkõlade ja diatooniliste septakordide tähtharmonia akordimärkidega.
- **On tuttav** kõrvalastmete kolmkõladega:
 - väikese VII₇ põhikujus, lahendusega duuri;
 - >VII₇ põhikujus, lahendusega duuri ja molli;
- **Oskab noodistada** 4-8 taktilisi rütmi- ja meloodiadiktaate.
- **Oskab kasutada** pidekaarega rütme ja punkteerida 6/8 taktimõõdus.

III taseme lõpetamisel tuleb sooritada kirjalik kontrolltöö.

IV tase

Põhieesmärgid: Intervallide ja akordide ehitamine, kuulamine, laulmine. Vähendatud ja väike juhtseptakord. Eelnenud aastatel õpitu süvendamine, kinnistamine. Ettevalmistus professionaalseks muusikaõppeks järgmise taseme muusikaõppeasutuses.

Nõuded õpilasele:

- **On tuttav**
 - 6-7 võtmemärgiga duuride ja mollidega (loomulik duur ning loomulik, harmooniline ja meloodiline moll) ning on tutvunud ka diatooniliste laadide ja kromaatilise duuri ja molliga;
 - põhikolmkõlasid harmoonilises duuris;
 - dominantseptakordi pööreid lahendusega duuris ja harmoonilises mollis: I pööre (V₆₅) lahendusega toonikasse T, t (I); II pööre (V₄₃) lahendusega toonikasse T, t (I); III pööre (V₂) lahendusega toonika sekstakordi T₆, t₆, (I₆).
 - harmoonilises duuris <2 VI astmelt lahendusega p.4; >7 VII astmelt lahendusega p.5.
 - väikese VII₇ põhikujus, lahendusega duuri;
 - >VII₇ põhikujus, lahendusega duuri ja molli;
 - katkestatud kadentsiga.
- **Tunneb** diatoonilisi septakorde ning oskab neid tähtharmonia akordimärkidega tähistada.
- **Teab ja oskab kasutada** keerukamaid süntkoopit ja pidesid.
- **Liittaktimõõdud.** **On tuttav** segataktimõõduga ja vahelduvtaktimõõduga.
- **Oskab noodistada** 4-8 taktilisi rütmi- ja meloodiadiktaate.

- **Oskab laulda** harjutusi.
- **Laadid.** Kromaatileine duur ja moll. Diatoonilised laadid. Pentatoonika. Vahelduv laad. Modulatsioon ja kaldumine. I järgu sugulushelistikud.
- **Intervallid.** Harmooniline duur <4 VI astmelt s.6; >5 II astmelt v.3. Loomulikus mollis <4 VI astmelt v.6; >5 II astmelt s.3.
- **Akordid.** Harmoonilises duuris <VI T₆; >II T₆. Loomulikus mollis >II t₆. Harmoonilises mollis <III t₆. II₇ septakord ja juhtseptakordid ning nende pöörded.
- **Diktaat.** 1-2-häälne (kromaatilised helid, kaldumine, modulatsioon).

IV taseme lõpetamisel tuleb sooritada eksam.

Eksam koosneb kahest osast – kirjalikust ja suulisest.

Kirjalik:

- Meloodiline diktaat kuni 8 takti 3/4, 4/4 või 3/8 taktimõõdus. Mängitakse kuni 10 korda.
- Rütmidiktaat kuni 8 takti 3/4, 4/4 või 3/8 taktimõõdus. Mängitakse kuni 10 korda
- Harmooniline järgnevus duuris või harmoonilises mollis kuni 8 takti.
- Intervallide ja akordide kuulamine ja määramine koos lahendusega.
- Intervallide ja akordide ehitamine ning lahendamine antud helistikus või antud noodist. Põhikolmkõlad pööretega, V₇ põhikujus, II₇ loomulikus duuris, VII₇ loomulikus duuris, >VII₇ harmoonilises mollis.

Suuline:

- Tundmatu harjutuse laulmine.
- Tundmatu rütmiharjutuse koputamine.
- Akordide laulmine kas
 - a) juhtseptakord ja dominantseptakordi pööre lahendusega antud helistikus või
 - b) 4–6 akordist koosnev kadentsialane järgnevus õpetaja poolt antud akorditähistuse järgi.
- Soovi korral loomuliku, harmoonilise või meloodilise molli laulmine.

4. MUUSIKALOO AINEKAVA

Muusikalugu võimaldab

- suunata õpilasi teadlikult muusikat kuulama ja kuuldot analüüsima;
- tutvuda erinevate muusika vormide ja žanritega muusikateoste abil;
- õpetada muusikaliste terminite kasutamist;
- märgata erinevate ajastute heliloojate loomingus erinevusi, sarnasusi ja mõjutusi;
- tutvustada muusikainstrumente ja nende tämbreid;
- vestelda iga tunni alguses kodukandi ja Eesti muusikaelust (muusikauudistest) tervikuna, milles võimalusel kasutada helisalvestusi, videokatkendeid või muid illustratsioone;
- mõista ja ka endal ajastutruumalt esitada erinevatel ajastutel loodud muusikat.

Õppeaine maht on 1 rühmatundi nädalas (35 tundi õppeaastas).

Õpetaja saab ise otsustada temade lõimimise ja läbimise järjekorra. Ka loetletud heliteostest on õpetajal võimalus teha oma valik (asendada heliteos teisega jne).

Hindamine on eristuv (numbriline). Poolaasta hinded moodustuvad tööprotsessi hinnetest, aastahinne poolaasta hinnetest.

4.1 NÕUDED TASEMETE KAUPA

I tase

Sissejuhatus. Muusikaloo sisu, selle koht kooli teiste õppeainete hulgas. Muusikaline heli. Heli omadused. Heli teekond tekkimisest kuulajani. Akustika aabitsatõed. Muusika väljendusvahendid: meloodia, rütm, tempo, dünaamika, tämber, register, kooskõla (harmoonia), faktuur.

Eesti rahvusmuusika. Vanem ja uuem rahvalaul. Rahvapillid ja pillilood. Rahvatantsud.

Vokaalmuusika. Laulud. Rahvalikud laulud. Pop-laulud. Ansamblid. Koorid. Nende koosseis.

Instrumentaalmuusika. Sümfooniaorkestri pillid partituuri järjekorras. Pillirühmadest moodustuvad ansamblid (puupuhkpilli kvartett jne). Kokkuvõtteks, partituuri järjekorra kinnistamiseks *B. Britteni variatsioonid Purcelli teemale*. Orel ja klaver (kaks kuningat). Süntesaator (kas kroonprints?). Pillid, mida tavaliselt sümfooniaorkestri põhikoosseisus ei esine. Instrumentaalansamblid ja orkestrid.

Programm – muusika

S. Prokofjev. Petja ja hunt.

C. Saint – Saëns. Loomade karneval.

A. Vivaldi. Aastaajad.

E. Grieg. Süit Peer Gynt.

M. Mussorgski. Pildid näituselt.

Helitööde ülesehitus. Kuulamisülesannete kasutamise meetodika omandamine. Ühe- ja kahejaoline ülesehitus. Kolmejaoline vorm. Liht- ja liitvorm (kahe- ja kolmeosaline). Variatsioonid. Rondo.

Tantsud. Ajaloolised tantsud: pavaan, galjard, braanl; menuett, gavott, ekossees; polonees, masurka, krakovjakk, polka, booloro, tšardaš, valss, habaneera, tango. Tantsusüit. Aasia, aafrika, ladina – ameerika rütmid. Peotantsud. Kaasaegsed tantsud. Ballett.

Lavamuusika. Muusika sõnalavastuses. Ooper. *Rock-* ooper. Operetid. Muusikal.

Ajatelg muusikaloos.

Ülevaade Antiik muusikast, varakristlikust muusikast ja keskaegsest muusikast. Romaani ja gooti stiil. Gregooriuse laul. Varajane mitmehäälsus. Organum, motett.

Renessanss. Ajastu üldiseloostus, võrdlus keskajaga. Uued ilmalikud laulužanrid: ballata, madrigal. Francesco Landino. Madalmaade koolkond, selle tähtsus polüfoonilise muusika arengus. Tähtsamad esindajad. Renessansi ajastul kasutatud pillidest.

II tase

II tasemel antakse ülevaade muusika arengust keskajast meie sajandini. Liigestuse aluseks on valitud stiilid.

Barokk. Ajastu üldiseloostus, võrdlus renessansiga. Muusika iseloostus, tähtsamad žanrid ja ülevaade erinevate riikide heliloojate loomingust.

Johann Sebastian Bach. Inventsioonid, prelüüdid ja fuugad (HTK). Oreliteosed. *Passacaglia ja fuuga c- moll. Orelitokaata ja fuuga d- moll. Concerto grosso mõiste. Brandenburgi kontserdid.* Vokaalmuusika. Mõni aaria või kantaadi osa.

Georg Friedrich Händel. *Concerto Grosso* op. 6. Õpetaja valikul muusika näited Händeli oratooriumitest ja ooperitest ning oreliteostest.

Klassitsism. Üldisloomustus. Uue helikeele võrdlus barokiga. Uued žanrid ja pillid.

Joseph Haydn. Sümfoonia mõiste ja ülesehitus. Sonaat allegro vorm. Instrumentaalkontsert. Keelpillikvartett. *Sümfooniad nr 45 fis-moll ja nr 95 c-moll. Kontsert trompetile ja orkestrile Es-duur.*

Wolfgang Amadeus Mozart. Imelapse periood. *Sümfoonia nr 40 g- moll. Klaverisonaat k. 331 A- duur. Serenaad Väike öömuusika. Ülevaade ooperiloomingust. Katkendid ooperitest Figaro pulm, Don Giovanni, Võluflööt. Reekviemi mõiste. Osad Reekviemist (nr 2 Dies irae, nr 7 Lacrymosa).*

Ludvig van Beethoven. Helikeele erinevus võrrelduna Haydni ja Mozarti loominguga *Klaverisonaat nr 8 c-moll op.13 "Pateetiline". Klaverisonaat nr 2 cis- moll op.27 "Kuupaistesonaat". Sümfoonia nr 9 (katkend sümfoonia lõpust kooriga).*

Romantism. Romantismi põhijooned kõikides kunstides.

Franz Schubert. Laululooming. *Laulud Forell, Muusikale, Ave Maria. Ballaad. Metshaldjas. Laulutsükliid. Kaunis Möldrineiu (Rändamine, Kuhu, Kütt, Mölder ja oja). Talvine teekond (Pärnapuu, Kevadunelm, Post, Vares, Leierkastimees).* Klaverimuusika. *Forelli kvintett A-duur op.114 - teos klaverile, viiulile, violale, tšellole ja kontrabassile. Sümfooniad. Sümfoonia nr 8 h-moll I osa „Lõpetamata“.*

Fryderyk Franciszek Chopin. Etüüdid. *Etüüd E-duur, op.10 nr 3. Prelüüdid. Prelüüd Des-duur op.28, nr 15 Poloneesid. Polonees op.53 As-duur „Heroiline“. Masurkad. Masurka a-moll op.67 nr 4 Valsid. Vals op.64 nr 1 Des-duur „Minutivalss“.*

Robert Schumann. Ülevaade elust ja loomingust. Klaverimuusika. Klaveripalade tsükkel *Karneval op.9 (Eusebius, Florestan, Chiarina, Davidsbündlerite mars)* Klaveripalade tsükkel *Stseenid lapsepõlvest op.15 (Unistus).*

Ferenc Liszt. *Mefisto-valss. Nokturn. Armuunelmad. Ungari rapsoodia nr 2 cis-moll. Etüüd Tuisk. Etüüd nr 2 Gnoomide ringmäng.*

Johannes Brahms. „Puhta muusika“ mõiste. „Saksa reekviem“, *Intermezzod* klaverile. *Sümfoonia nr. 4 e-moll.*

RAHVUSROMANTISM

Norra muusika. Norra rahvusmuusika.

Edvard Grieg. Klaveripalad. Orkestrimuusika. *Lüüriline süit op.54 (Norra talupoja marss). Muusika H. Ibseni draamale "Peer Gynt".*

Soome muusika. Soome rahvalaul. Seos eesti muusikaga. *Einojuhani Rautavaara Cantus aretius III osa Luigelend.*

Jean Sibelius. *Sümfooniline poem Finlandia. Kurb valss. Sümfoonia nr 2 IV osa. Klaveripalad.*

Rootsi muusika. Rootsi rahvamuusika.

Hugo Alfven. *Rootsi polka (Polka från Roslagen). Karjasetüdruku tants.*

III tase

III taseme läbivateks teemadeks on rahvusliku muusikakultuuri tekkimine 19. saj. keskel.

VEENE MUUSIKA

Mihhail Glinka. Orkestrimuusika. Sümfooniline fantaasia *Kamarinskaja*. Ooperid. Ooperi *Ruslan ja Ljudmilla* avamäng.

Aleksander Borodin. Ooper *Vürst Igor. Polovetside tantsud.*

Modest Mussorgski. Laulud *Kirp, Hällilaul Jeromškale*. Klaveripalade tsükkel *Pildid näituselt.*

Nikolai Rimski-Korsakov. Sümfooniline süit *Šeherezade*. Ooper *Muinasjutt tsaar Saltanist, Kimalse lend.*

Pjotr Tšaikovski. Klaveripalade tsükkel *Aastaajad. Kontsert klaverile ja orkestrile nr.1* Sümfooniad. *Sümfoonia nr. 5* Ooperid. *Ooper Jevgeni Onegin (sissejuhatus, Tatjana ja Olga duett, Tatjana kirja stseen, Onegini aaria).* Balletid. *Pähklipureja. Uinuv kaunitar. Luikede järv.*

Sergei Prokofjev. Ballett *Romeo ja Julia (Tütarlaps Julia, Montecchi ja Capuletti, Rüütlite tants).* Sümfooniad. *Sümfoonia nr 1 op.25 „Klassikaline“.*

Dmitri Šostakovič. Prelüüdid ja fuugad. *Sümfoonia nr 5.* Filmimuusika.

EESTI MUUSIKA

Eesti rahvusliku muusikakultuuri tekkimine 19. saj. keskel. Laulu- ja mänguseltsid, nende osatähtsus koorilaulu arengus. Esimesed üldlaulupeod, repertuaar ja tähtsus Eesti muusikas. **Johann Voldemar Jannseni** tegevus I üldlaulupeo organiseerimisel. I sümfooniaorkestri loomine 1900. a. **Aleksander Läte** poolt. Tema looming ja muusikaline tegevus Tartus. Eesti rahvusliku heliloomingu teerajajad **Aleksander Kunileid, Aleksander Eduard Thomson, Friedrich August Saebelman, Karl August Hermann**, nende elu ja looming. Esimesed professionaalse haridusega heliloojad **Johannes Kappel, Miina Härma, Konstantin Türnpu**. Esimesed kompositsioonilase haridusega heliloojad **Rudolf Tobias** ja **Artur Kapp**. Nende osa eesti sümfoonialise muusika arendamises. (Avamängud *Julius Caesar ja Don Carlos*). Esimene Eesti klaverikontsert. R. Tobiase *Kontsertpala*. Koorilaul *Eks teie tea*. Esimesed oratooriumid (R. Tobiase *Joonase lähetamine* ja A. Kapi *Hiiob*). **Eduard Tubin** – Eesti suurim sümfonist, esimese eesti balleti *Kratt* looja. (Katkend mõnest sümfooniast ja balletist *Kratt*.) Põhjamaise helikeele taotlused **Heino Elleri** instrumentaalmuusikas. *Kodumaine viis*. (Sümfooniline poem *Koit*).

Rahvusliku koorilaul areng. Mart Saar ja Cyrillius Kreek. Rahvusviiside arendusvõtted nende koorilauludes. Näited M. Saare klaveripaladest ja soololauludest. Vaimulikud rahvaviisid C. Kreegi loomingus. Katkend *Reekviemist. Mu süda ärka üles.*

Rahvusmuusika kasutamine **Veljo Tormise** muusikas. Võrdlus M. Härma, M. Saare ja C. Kreegiga. Näited – *Eesti kalendrilauludest, Ingerimaa õhtud* jm.

Uute muusikaväljendusvahendite areng 1960. aastate instrumentaalmuusikas. NEOKLASSITSISM (**Eino Tamberg** *Concerto grosso*, **Jaan Rääts** *Kontsert kammerorkestrile*, **Arvo Pärt** *Partita*). **Arvo Pärdi** loomingu kaks perioodi. KOLLAAŽ (A. Pärt *Kollaaž B-A-C-H*). DODEKAFOONIA (A. Pärt *Nekroloog*). ALEATOORIKA (**Jaan Koha** *Rondo*).

Uusi jooni XX saj. II poolel sündinud heliloojale loomingus. Lepo Sumera. Erkki-Sven Tüür jt.

Ülevaade eesti ooperi arengust. Evald Aav. Eugen Kapp. Villem Kapp. Gustav Ernesaks. Eino Tamberg.

Uusi jooni XX saj. maailma heliloojale loomingus. Dodekafoonia. **A. Schönberg.** Neoklassitsism **I. Stravinski.** Minimalism. **J. Cage, P. Glass.**

5. ÜLDKLAVERI AINEKAVA

Üldklaveri õppe eesmärk on mitmekesistada õpilase hariduslikku valikut, stimuleerida loomingulist aktiivsust, tutvustada klaverimängu erinevaid kujundeid ja võtteid ning arendada muusikateoreetiliste teadmiste kasutamise oskust.

Üldklaveri õpe võimaldatakse õpilase soovi ja kooli võimaluse korral.

Õpingud toimuvad individuaalse õppekava alusel alates 3. klassist ja 1 õppetund nädalas.

Hindeline esinemine toimub 1 kord aastas. Esinemisel võib mängida noodist.

Hindamine on mitmeeristuv (arvestatud/mittearvestatud).

Näited tasemete kaupa:

I tase

L. van Beethoven – Ekossees Es-duur

M. Drobner – *Äratuskell. Tornikell.*

J. Garscia – *Mänguhobu. Kell. Tuvi. Väike ilus eesel. Tittle-tattle.*

II tase

W. A. Mozart – *Allegretto*

Th. Oesten – *Alpi valss*

H. Purcell – *Aaria*

III tase

L. van Beethoven 5 Šoti rahvalaulu (valikuliselt)

Fr. Chopin – *Poola laul. Kevad.*

C. Franck – *Nuku kaebus. Sügislaul.*

IV tase

E. Grieg Lüüirilised palad Op.12 – *Vals. Valvuri jutustus. Elfide tants. Rahvaviis.*

J. B. Lully – *Gavott* (g)

A. Schnitke – *Lastepalad* (valikuliselt)

6. LISAPILL AINEKAVA

Lisapilli õpet võimaldatakse õpilase soovi ja kooli võimaluse korral alates 3. klassist ja 1 õppetund nädalas. Õpingud toimuvad individuaalse õppekava alusel.

Hindamine on eristuv (numbriline).